

18. 4. 2002

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konec správního soudu v Čechách? aneb trpký postesek o jednom výsledku české legislativy

Nejvyšší správní soud. Asi poslední velká právní instituce zmíněná v české Ústavě a nenaplněná v realitě. Dokonce i "oblíbené" referendum to stihlo dříve (alespoň v Poslanecké sněmovně). Téměř po deseti letech od účinnosti Ústavy se konečně našimi institucemi šinou zákony konstituující správní soudnictví moderního stylu.

Nejvyšší správní soud. Asi poslední velká právní instituce zmíněná v české Ústavě a nenaplněná v realitě. Dokonce i "oblíbené" referendum to stihlo dříve (alespoň v Poslanecké sněmovně). Téměř po deseti letech od účinnosti Ústavy se konečně našimi institucemi šinou zákony konstituující správní soudnictví moderního stylu.

Jak je dobrým zvykem, reforma byla vytvořena experty, odsouhlasena vládou a pak „opravena“ poslanci. Nechci se zde pozastavovat nad všemi aspekty „opravy“, bohatě mi pro dnešek postačí jeden „výsledek“: nejvyšší instituce soustavy správního soudnictví zvaná Nejvyšší správní soud bude umístěna po pozměňovacím návrhu do Brna. Argumentem je, že Brno je jakýmsi justičním centrem této země. Na první pohled to vypadá jen jako obvyklá folklorní záležitost. Podívejme se blíže na logiku tohoto kroku. V Brně je několik „běžných“ soudů od okresního, přes městský po krajský soud. Donedávna byl i jedním ze sídel krajského obchodního soudu, jehož agenda a lidé byli rozpuštěni do ostatních soudů. Dále je sídlem Nejvyššího a Ústavního soudu. Také tu máme Nejvyšší státní zastupitelství a sídlo ombudsmana alias Veřejného ochránce práv, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a sídlo kraje. Vedle toho samozřejmě v Brně sídlí další nejrůznější dekoncentráty a státní instituce.

Proč tento výčet? Kvůli jednoduché otázce: kolik právníků a kvalifikovaného právního personálu tyto instituce potřebují? Tisíc či více? A jaké úrovně? Je zřejmé, že na nejvyšší soudní instituce nelze počítat s přijímáním absolventů a že jde svým způsobem o dlouhá léta vybíranou elitu. Takže několik stovek budou lidé s dlouhou profesní kariérou. Dávno se v Brně povídá, že o slušného právníka pro trochu vyšší post nezavadí žádná výše zmíněná instituce i kdyby elektronovým mikroskopem hledala. Od doby přesazení ombudsmana do Brna koluje mezi lidmi trpce úsměvná historka o tom, jak si ombudsman, dr. Motejl, šel vybírat právníka v Brně (těsně před tím totiž prohlásil, že o práci v jeho úřadě bude velký zájem a že si bude moci vybrat schopné špičkové právníky). A pak opravdu našel - spoustu nadšených absolventů. Nic proti nadšeným absolventům, pokud jsou k dispozici také zkušené kolegové.

Takže první problém zní: kde vezmeme pro Nejvyšší soud správní soudce? Na Nejvyšší správní soud mají přejít lidé z úseků správního soudnictví Vrchních soudů, tedy z Olomouce a z Prahy. V Olomouci jde o několik málo lidí, většina je jich z Prahy a většinu se nechce dojíždět po šílené dálnici

D1, natož trvale se do Brna odstěhovat.

A druhý problém. Pro Nejvyšší správní soud v Brně není budova. Cokoli, co se nabízí, musí projít náročnou rekonstrukcí. Kde do té doby bude soudce sedět, připravovat se a soudit? Představuji si to asi tak, že na náměstí Svobody se vztyčí čtyřicet stavebních buněk, napíše se na ně Nejvyšší správní soud České republiky a soudcům se rozdají pracovní obleky s reflexními nášivkami Nejvyšší správní soud. (Nutno poznamenat, že v Praze je budova v podstatě připravena a hotova se vším všudy včetně vnitřní infrastruktury.)

Do třetice všeho dobrého: Nejvyšší správní soud převezme správní případy Vrchního soudu v Praze. To bude na konci roku řekněme 1500 případů běžné agendy, ale hlavně: po změně azylového zákona na začátku tohoto roku hrozí samotnému Vrchnímu soudu kolaps ještě před vznikem Nejvyššího správního soudu. Oč jde? Nový azylový zákon zrušil dvoustupňové správní řízení na ministerstvu vnitra se soudním přezkumem a místo něj zavedl jednostupňové řízení na ministerstvu s následným soudním přezkumem. Tedy neúspěšný azylant se ihned po prvním neúspěchu dostane před soud. Lze předpokládat třeba i desetinásobný nárůst případů. Zvažme, že žadatelů o azyl jsou desítky tisíc ročně a úspěšných jednotky či desítky. A zvažme praktické nároky soudního řízení s azylantem. Jen malý příklad: azylant má právo na tlumočníka. Kolik znáte v České republice tlumočnicků z takové urdštiny? Stává se, že v těchto řízeních vystupuje více tlumočnicků a tlumočí se přes několik jazyků. Otázka tedy nezní tak, kolik podnětů, ale KOLIK TISÍC podnětů stihne do konce roku přibýt? Tři tisíce? Pět tisíc? Osm tisíc? A kolik jich bude narůstat? A co s ustanovením azylového zákona, který soudu nařizuje azylová řízení provádět s absolutní předností? A s ustanovením správního řádu, že Nejvyšší správní soud musí prioritně vyřizovat převzaté případy? A co k tomu běžná agenda neazylového typu?

Opravdu si páni poslanci etc. myslí, že se najde spousta zkušených pracovníků pražského Vrchního soudu nadšených z každotýdenního několikanásobného riskování života na přečpané ementálové dálnici D1 a ochotných vyměnit svá místa v Praze za nejistou budoucnost v Brně? Za budoucnost, která je nespravedlivě obviní z průtahů a nefunkčnosti správního soudu? Opravdu se najde předseda Nejvyššího správního soudu za této situace? Nebo mu spíše budeme říkat Nejvyšší správní pohřebák?

Dr. František Brabec

Autor je vědeckým pracovníkem v oblasti teorie práva a podotýká, že proti Brnu či Moravě nic nemá a za pragocentristu se nepovažuje.

Napsáno 29. března 2002.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právní průvodce českou krajinou](#)
- [Sdílení elektřiny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)

- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)
- [Systémová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)